

ΕΡΡΙΕΤΗ *

ΝΙΚΤΑ τινά τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 18... ἀπεπλεγμένοι ἐκ Πατρῶν, κατευθυνόμενοι πρὸς τὴν ποιητικὴν νῆσον τῶν ἀνθέων, τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ἀσμάτων. Ἦτο σκοτεινὴ ἀλλὰ γαληνιαία νύξ, παρορμῶσα μυστηριωδῶς καὶ ἰσχυρότατα τὴν ψυχὴν εἰς τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην διάθεσιν πρὸς σκέψεις, ἀναπολήσεις καὶ ὄνειρα, τὴν ὁποῖαν καλοῦμεν ῥεμβασμὸν καὶ πρὸς ἣν εἶνε ἀδύνατον ν' ἀντιστῇ καὶ τοῦ ἥττον ποιητι-

κοῦ ἀνθρώπου τὸ πνεῦμα. Οὔτε περὶ τῶν ἀστρων, οὔτε περὶ τοῦ κύματος πρόκειται νὰ σᾶς λαλήσω. Μὴ φοβῆσθε, διότι πρὸ

* ΣΗΜ. Τὸ ὄνομα τοῦ Εὐγενίου Ζαλοκώστα, γραμματέως νῦν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικῆς πρεσβείας, εἶνε ἀπὸ πολλοῦ ἤδη γνωστὸν ἅμα καὶ συμπαθὲς ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων ὡς ἑνὸς τῶν τρυφερωτέρων καὶ κομψοτέρων παρ' ἡμῖν λογογράφων, χαίρομεν δ' ὅτι δίδεται ἡμῖν εὐκαιρία νὰ συμπεριλάβωμεν ὧδε, πλὴν τοῦ ὠραίου ὑπ' ὅψιν δημοσιεύματος, καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ λογίου φίλου καὶ προφίλου συνεργάτου συμπληροῦντες οὕτω βαθμηδὸν τὴν σειρὰν τῶν προσωπογραφιῶν τῶν ἡμετέρων συνεργατῶν, ὅσοι ἐκπροσωποῦσιν ἄλλως τε καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι φιλολογικὴν κίνησιν καὶ ζωὴν.

ἐμοῦ ἐξήντηλσαν, μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς γραμμῶν, τὴν γοητευτικὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἐμπνέουσιν εἰς φαντασίαν νέου ἀχαλιναγώγητον τὰ μυστήρια τῆς ἐλληνικῆς νυκτὸς καὶ αἱ ποικίλαι ἀπόψεις τῆς θαλάσσης.

Θὰ σὰς γνωρίσω μίαν εἰκοσαετῇ συμπλωτῆρά μου, κόρη ξανθὴν τοῦ βορρᾶ, τὴν ὁποίαν παρελάβομεν ἐκ Πατρῶν διευθυνομένην εἰς Κέρκυραν, ἥτις ἦτο καὶ ἐμοῦ ὁ τελευταῖος σταθμός. Ἦτο ὑψηλή, ἐμμελής, λάλος, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς ὄχι ὠραία. Δὲν εἶχε τὸ κάλλος ἐκεῖνο τὸ ἡλεκτρίζον καὶ ἐπιθαλλόμενον, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει τοῦ καλλιτέχνου τὴν γραφίδα ἢ τὴν σμίλην, ἀλλὰ τὸ ἀόριστον καὶ ἀπερίγραφτον κάλλος, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζει τις εἰς μίαν γυναῖκα, ὅταν εἴναι εὐφυῆς, ἐπίχαρις καὶ εὐγλωττος.

Ἐβάδιζεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μόνη, διότι οὐδένα εἶχε συνοδόν. Ὁ κύριος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἐν Πάτραις φιλοξενουσα αὐτὴν οἰκογένεια τὴν εἶχεν ἐμπιστευθῇ καὶ ὅστις μὲ παρουσίασεν εἰς ταύτην ἅμα ἐπιβιθασθεῖσαν, εἶχεν ὑπερβῇ τὸ τεσσαρακοστὸν τῆς ζωῆς ἔτος, καὶ ἐπομένως ἡσθάνετο ἡδονικώτερον τὸν ὕπνον ἀπὸ ὅλα τὰ θέληγητρα, τὰ ὁποῖα ἐκείνη καὶ ἐγὼ ἀνευρίσκομεν ἐπὶ τῆς γασύρας τῆς Ἰριδοῦς ἀγρυπνουντες. Πόσον ὀλίγον διαρκεῖ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ! Εὐτυχὴς καὶ ὁ ἄνευ ὀνείρων ὕπνος, ὁ παρηγορῶν τὴν ἀπογοήτευσιν τοῦ γήρατος!

— Τί καλὰ! εἶπεν ἐρχομένη πρὸς με. Θὰ ἔχω ἐπὶ τινὰς ὥρας σύντροφον. Ὅταν εἶμαι μόνη, πρὸ πάντων τὴν νύκτα, μελαγχολῶ χωρὶς νὰ θέλω, ἐνῶ τὸ ἀποφεύγω μάλιστα.

— Περίεργον! εἶπον ἐγώ. Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ συνειθίσητε, διότι σεῖς ταξιδεύετε πάντοτε μόνη.

— Ἄλλ' εὐρίσκω συντρόφους πάντοτε. Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι, Ἕλληνας σεῖς, νομίζετε πολὺ παράδοξον νὰ ταξιδεύῃ μίαν κόρη ἄνευ συνοδοῦ τινος, ἐκτιθεμένη εἰς τοῦ τυχόντος ἀνδρὸς τὴν ἐπίθεσιν καὶ τοὺς πειρασμούς; Ἄλλ' εἰπέτε μοι, ἐὰν δὲν ἤμην ξένη, τί θὰ ἐλέγετε ἐὰν εἴχετε συμπλωτῆρα μίαν συμπατριώτιδά σας;

— Πιστεύετε λοιπόν, εἶπα, ὅτι εἴμεθα ἄγριοι εἰς τὴν Ἑλλάδα;

— Ὅχι. Ἀλλὰ σεῖς τὸ εὐρίσκετε πολὺ παράδοξον, διότι

εἶνε ἀσύνηθες ἐν τῇ πατρίδι σας. Βεβαίως καιροφυλακτεῖτε τοιαύτην εὐτυχῇ στιγμήν, νὰ λείπη ὁ σύζυγος, ὁ πατήρ, ὁ ἀδελφός, νὰ κοιμᾶται ὁ συνοδός, ἵνα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀτμοπλοίου, βοηθούσης τῆς νυκτός, ἥτις καθιστᾷ ἥττον ἰσχυρὰν τὴν ἀντίστασιν, διέλθῃτε ἡδονικῶς ὀλίγας ὥρας . . .

— Ἀλλά, δεσποινίς, εἶπα ἐγχειρόμενος βιαίως, μὴ λησμονῆτε ὅτι σεῖς πρὸ μικροῦ ἤλθετε πρὸς με ζητοῦσα τὴν συντροφίαν μου.

— Μὴ ἐξάπτεσθε! ἡ ψυχρότης μου πρέπει νὰ σᾶς καταστείλῃ. Ὁ κύριος, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλω τὴν εὐχαρίστησιν ὅτι σᾶς ἐγνώρισα, μοὶ ἔδωκεν ἤδη τὴν εἰκόνα σας. Ἄλλως μοὶ ἐμπνέετε πολλὴν ἐμπιστοσύνην. Ἦθελα νὰ ἦτο δυνατόν νὰ με συνωδεύετε μέχρις Ἰταλίας, διότι, χωρὶς ν' ἀνταλλάξω πολλοὺς μαζὶ σας λόγους, νομίζω ὅτι ἐνόησα ὅτι θὰ εἴχομεν νὰ εἴπωμεν πολλά.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ διήρχετο πλησίον ἡμῶν ὁ πλοίαρχος, ἵνα ὀδηγήσῃ τὸν πηδαλιούχον. Ὑποθέτω ὅτι οὐδὲν ἐκ τῆς γαλλικῆς ἀντελαμβάνετο ὁ ἀπλοῦς καὶ ἀγαθὸς Ὑδραῖος, ἀλλ' ἐνόησα ὅτι παρεξήγησε τῆς συνομιλίας ἡμῶν τὸ ἀντικείμενον. Διότι ἐγέλασε, καὶ πρὶν στραφῇ,

— Διαβολόπαιδο! μοῦ εἶπε τὴν παρέλαβες τὴν Φράγκα!

— Τί εἶπεν ὁ πλοίαρχος; ἠρώτησεν ἐκείνη.

— Ὅτι μέχρι Κερκύρας ἐγγυᾶται. εὐδὶον καιρόν.

— Καλά, καλά. . . εἰπέ μοι μειδιδῶσα. Ἐπειτα δυσηρεστήθητε ὅταν ἔλεγα ὅτι διὰ τὴν μόνωσίν μου ἐκπλήττεσθε πάντες ἐν Ἑλλάδι. Ἀλλ' ὑπέστην πολλὰ τοιαῦτα ἐν τῇ πατρίδι σας, καὶ πολλάκις μὲ ἐστενοχώρησαν αἱ προλήψεις σας καὶ αἱ ἰδέαι σας. Εἰπέτε μοι, τί νομίζετε ὅτι μὲ προσασίζει ἀπέναντί σας;

— Ἡ ἀδιαφορία μου.

— Καὶ διατί ἀδιαφορεῖτε;

Ἐστενοχωρούμην, μὴ δυνάμενος νὰ διατυπώσω τὴν ἀπάντησιν εὐσχημότερον.

Μὲ ἐνόησε καὶ ἐπανάλαβε:

— Πολύ καλὰ, δὲν θέλετε νὰ μοῦ εἴπητε ὅτι δὲν ἔχω θέληγτρα, οὔτε ἐπαγωγὸν τὸν λόγον. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἴμαι κόρη, νέος σεῖς, καὶ πάντοτε οἱ νέοι κολακεύεσθε ὅταν βαθ-

μηδὸν χαλαροῦται ἡ ἀντίστασις καὶ πρόκειται ν' ἀριθμήσῃτε νέαν ἐπιτυχίαν.

— Ἀλλὰ δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ σᾶς ἀγαπήσω.

Ἡ γέρθη αἴφνης καὶ μοι ἔθλιψε τὴν χεῖρα ἐνθερμότατα.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν. Εἶμαι γερμανὶς καὶ πολὺ ἐφοβούμην ὅτι δὲν θὰ με ἐννοεῖτε παντελῶς. Χαίρω ὅτι εἴσθε ὁ δεῦτερος Ἕλλην, ὁ ὁποῖος, ἐκτὸς τοῦ ἔρωτος, ἐννοεῖ καὶ φιλίαν πρὸς μίαν γυναῖκα. Ἀναγνώσατε τοῦ Max Müller τὸν Γερμανικὸν Ἔρωτα :

— Ναί, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον.

— Δὲν με ἐνόησατε. Ἀπέτυχεν ὁ συμπατριώτης μου γράφων τὰς σελίδας ἐκείνας. Ὁ ἔρως εἶνε πανταχοῦ ὁ αὐτός, διότι πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅταν εἶνε νέοι, ἔχουσι τὸ αὐτὸ αἷμα. Ὁ ἔρως τοῦ Müller, εἰάν διετυποῦτο ἀληθέστερον ἢ ἐννοια, θὰ ἦτο τρυφερὰ φιλία ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα. Πῶς ἐννοεῖτε σεῖς τὸν ἔρωτα ;

— Σᾶς ἐνδιαφέρει νὰ τὸ μάθητε ;

— Δὲν ἐπιμένω, ἵνα μὴ νομίσητε ὅτι ἔχω ἀληθῶς ἐνδιαφέρον. Ἀλλ' ἐγὼ ἀποφεύγω νὰ ἐρασθῶ, διότι θὰ ἐπεζήτουν οὕτω τὴν δυστυχίαν δύο συγχρόνως ἀνθρώπων. Δὲν γνωρίζω μέχρι ποίας παραφροσύνης ἠδύνατο νὰ με ὠθήσῃ ἡ καρδιά μου.

— Καὶ ὅμως εἴσθε γερμανίς !

Ἐγέλασε.

— Νομίζετε σεῖς οἱ Ἕλληνες ὅτι οἱ γερμανοὶ εἴμεθα ψυχροί. Ὅτι ἀγαπῶμεν ὡς διδάσκαλοι, ἀλλὰ δὲν λησμονοῦμεν ποτέ. Κ' ἐντούτοις θὰ ἦτο δυστυχὴς ὁ εἰλικρινῶς ἀγαπῶν με, διότι μεθ' ὅλην τοῦ ἔρωτός μου τὴν παραφοράν, δὲν ἦτο διόλου ἀπίθανον νὰ ἐξυπνήσω μίαν αὐγὴν, νὰ αἰσθάνωμαι παράδοξον στενοχωρίαν, ἀκατάληπτόν τι αἶσθημα ἀπογοητεύσεως, νὰ ἐξετάζω τὴν καρδίαν μου καὶ νὰ μὴ προδίδῃ οὐδ' ἓνα παλμόν, τὴν μνήμην μου καὶ νὰ παρουσιάξῃ συγκεχυμένας εἰκόνας εὐτυχοῦς βίου, ὅστις οὐδόλως νὰ με συγκινῇ πλέον. Ἐννοεῖτε τὴν αὐτοκτονίαν ;

— Εἰς παρομοίαν στιγμὴν ;

— Ὅχι. Καὶ ἀπολύτως. Τώρα αἴφνης ἠδυνάμην νὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν.

— Σᾶς παρακαλῶ ! . . . διότι δὲν θὰ σᾶς ἀκολουθήσω.

— "Όταν πρόκειται νὰ σώσητε μίαν κόρην ;

— Ἄλλ' ὅταν πνιγόμενος οὔτε αὐτὴν θὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν ζωὴν ;

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν εἰλικρίνειαν. Δὲν δύναμαι οὐχ ἥττον νὰ σᾶς ἀποκρύψω ἓνα φόβον μου. Εἶπα πολλά, πλείονα ἂν ὅσα σεῖς εἶπατε. Εἰς τὰς πρώτας συναντήσεις νέου καὶ κόρης παρεμβάλλεται τις κατὰ πρῶτον ἀντίστασις, τὴν ἀντίστασιν δὲ ταύτην προτάσσετε τώρα σεῖς. Μήπως εἶνε ὄπλον ἐναντίον μου ;

— Πιστεύσατέ με ὅτι δὲν σᾶς ἀγαπῶ.

— Καλά. Πολλάκις ὑποκρύπτει ἡ ψυχὴ ἄλλα, καὶ ἄλλα λέγει ἡ γλῶσσα, ἀκριβῶς τὰ ἐναντία. Μήπως ἡ φιλία τῆς γερμανίδος συμπλωτῆρος σας νομίζετε ὅτι εἶνε εὐσχημὸς τις...

— Δὲν κολακεύομαι ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε. Κ' ἐγερθεῖσα μοῦ ἔθλιψεν ἐκ δευτέρου θερμῶς τὴν χεῖρα, κατῆλθεν ἐσπευσμένη τὴν κλίμακα καὶ ἔμενον πάλιν μόνος.

Μ' ἐπλησίασεν ὁ πλοίαρχος :

— Δέν μου λέγεις, παιδί μου, τί εἶχεν αὐτὴ ἡ τρελὴ μὲ τὴν θάλασσαν ;

— Ἦθελε νὰ πέσῃ.

— Διὰ νὰ σοῦ δείξῃ ὅτι σὲ ἀγαπᾷ ;

— Διὰ νὰ με πείσῃ ὅτι δύναται νὰ αὐτοκτονήσῃ χωρὶς νὰ τὸ συλλογισθῇ.

— Καὶ σὺ βέβαια θὰ τὴν ἐπείσεις ὅτι εἶνε καλλίτερα νὰ κοιμηθῇ ἔστην ἀγκαλιὰ σου.

Ἐμειδίασα. Ἦτο ἀγαθὴ καρδιά, ὡς εἶνε ὅλοι οἱ ναῦται, ὁ πλοίαρχος.

Κατελίπομεν τὴν ωραίαν Ζάκυνθον, παρεμείναμεν ἡμίσειαν ὥραν ἐν τῷ λιμένι τῆς μελαγχολικῆς Κεφαλληνίας, ὀλίγιστα λεπτὰ πρὸ τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου βράχου τῶν Παξῶν, καὶ εἰσηρχόμεθα εἰς τὸν λιμένα τῆς Κερκύρας. Ἦτο δεκάτῃ τῆς νυκτός, πάντοτε δὲ μὲ γοητεύει ἡ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ἀτμοπλοίου, εἰσερχομένου ἡρέμα, ἀποφῆς λιμένος φωταγωγημένου ἀντανακλῶντος μακρὰς γραμμὰς φωτὸς ἐπὶ τῆς ἡρέμου ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δὲν εἶχον συναντηθῇ μετὰ τῆς ξένης. Τὴν εἶδα μόνον συνδιαλεγομένην ἀπαύστως καὶ ζωηρῶς μετὰ τινος ἑλληνίδος, τὴν ὁποίαν τὴν πρωΐαν μάλιστα εἶχε γνωρίσει. Συνέπεσε πολλάκις νὰ διέλθω πρὸ αὐτῆς. Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι οὐδέποτε εἶχόμεν συναντηθῇ πρότερον. Ἀλλ' εἶμαι τοῦλάχιστον βέβαιος ὅτι τὴν πρωΐαν ἐκείνην δὲν εἶχεν ἐγερθῇ μὲ αἴσθημά τι ἀπογοητεύσεως.

Διετίλουν ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τοῦ παραδόξου ἐκείνου καὶ ζωηροῦ χαρακτῆρος. Ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλάβω μίαν τινὰ ἔννοιαν αὐτοῦ ἀκριβῆ. Ἦτο ψυχρὰ ὡς πάγος, ἀλλ' ἅμα ἀπεκαλύπτετο ὡς λάβα καίουσα. Κόρη μὲ πείραν γυναικὸς τελείας, γυνὴ μὲ ἐλαφρότητα πλήρη παιδός.

Ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβῶ τῆς λέμβου, ὅτε ἤκουσα τὸ ὄνομά μου. Ἐστράφη καὶ εἶδα σπεύδουσαν πρὸς με τὴν ζωηρὰν συμπλωτῆρά μου.

— Λοιπὸν ἀποχωρίζομεθα, μοὶ εἶπε, τείνουσά μοι τὴν χεῖρα.

— Χωρὶς νὰ κατορθώσω, ἀπῆντησα, νὰ σᾶς ἐννοήσω παντελῶς. Ἐσκεπτόμην ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς μάτην.

— Προσέξατε! Ἐγὼ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν σᾶς ἐσυλλογίσθην ἀπὸ χθὲς τὴν νύκτα. Εἶνε τὸ πρῶτον βῆμα· ὅταν τις σκέπτηται τι δηλοῖ ὅτι κἄπως προσεκολλήθη εἰς αὐτό. Εἰπέτε μοι ἀληθῶς—μετὰ μίαν στιγμὴν ἀποχωρίζομεθα διὰ παντὸς βεβαίως—μήπως μὲ ἠγαπήσατε;

— Ἦτο ἀδύνατον πρὶν σᾶς ἀντιληφθῶ.

— Μήπως νομίζετε ὅτι σᾶς ἠγάπησα ἐγώ;

— Οὐδὲ τοῦτο.

Μοὶ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα καὶ ἐβάδισε πρὸς τὴν κλίμακα. Αἶφνης ἐπανέστρεψε:

— Θὰ μοι εἴπητε μίαν ἀλήθειαν;

— Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι.

— Μὲ νομίζετε τρελὴν. Δὲν εἶνε ἀληθές;

— Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐσκεπτόμην, τῇ εἵπα καγχάζων.

Ἀπῆλθε χωρὶς νὰ ἐπαναστρέψῃ πλέον, καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἠκολούθησα. Δύο δὲ λέμβοι, αἱ τελευταῖαι ἀπομείνασαι, ἐτάρασσον διὰ τοῦ ἐρρύθμου τῶν κωπῶν δούπου των τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτός. Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὴν ἑσπέραν, ἀπέπλεον

ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Κερκύρας τὸ Ἰταλικὸν τοῦ Florio διὰ Βρεντήσιον. Συνέπεσε νὰ θεῶμαι τὴν θάλασσαν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ οἴκου, ὅστις μ' ἐφιλοξένει, κ' ἐνθυμήθην συμπαθῶς τὴν παράδοξον συμπλωτῆρά μου.

Κᾶτι ἀληθῶς μὲ συνέδεσε πρὸς τὴν ἀκατάληπτον ἐκείνην κόρην.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΕΥΓ. Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Μεταξὺ ὑπηρετῶν ;

— Ρεὶ Γιάννη, τί φασσαρία, τί θόρυβος εἶναι αὐτὸς ἐπάνω ἔς τὴν σάλα ;

— Ξέρω κ' ἐγώ ! ἢ τὰ σκυλιὰ οὐρλιάζουνε ἢ θὰ τραγουδῇ ἡ Κυρία ! . . .